

Der skal således være et rimeligt forhold mellem oprydningssomkostningerne og den tilsigtede miljøgevinst (proportionalitetsprincippet).

Spørgsmål 43:

Ministeren har i svar på spørgsmål 13, jf. L 183 - bilag 57, tilkendegivet, at påbudsmodellen ikke er »begrænset af krav om årsagsforbindelse«. I ministerens svar på spørgsmål 7, jf. L 183 - bilag 62, er derimod anført, at »myndighederne skal godtgøre, at forureningen hidrører fra påbudsadressaten«. Ministeren bedes på denne baggrund tydeliggøre, hvilken forskel der er mellem kravet om årsagsforbindelse og »hidrører«, herunder om det er korrekt forstået, at myndighederne ikke skal godtgøre, at forurenerens virksomhed er årsag til forureningen.

Svar:

I fortsættelse af min besvarelse af spørgsmål nr. 11 og 13 vil jeg gerne præcisere, at vurderingen af, om betingelserne for at meddele påbud er til stede, ikke afgøres efter erstatningsrettens regler.

Det er dog efter forslaget § 41, stk. 3, en betingelse for at kunne meddele påbud om afværgeforanstaltninger og genopretning, at forureningen stammer (hidrører) fra den pågældende virksomhed, det anvendte anlæg eller en aktivitet. Det er således ikke tilstrækkeligt for at kunne meddele påbud om oprensning, at der findes en forurening på grunden.

I den forstand skal årsagen til forureningen altså kunne henføres til virksomheden m.v. Dette følger som sagt ikke af de civilretlige regler, men af forslaget § 41, stk. 3.

Efter erstatningsretten stilles der bl.a. krav om, at det skal kunne godtgøres, at forureningen er forårsaget af en handling (eller undladelse), og at skaden er opstået som følge heraf.

Spørgsmål 44:

Ministeren bedes bekræfte, at det følger af grundlovens § 63, at borgeren er forpligtet til at efterkomme et påbud, når de administrative ankenuligheder er udtømt uden hensyn til, om borgeren har meget gode grunde til at antage, at påbud skulle være rettet til en anden. I forlængelse heraf bedes ministeren oplyse, om der ikke er en meget begrænset realitet i, at myndigheders krav om erstatning for omkostninger til gennemførelse af påbud skal rejses ved domstolene – og om

der i den anledning har været overvejelser om det hensigtsmæssige i, at myndighederne bevæger sig ind på domstolenes område.

Svar:

Den altovervejende hovedregel er, at der ikke er opsættende virkning af et sagsanlæg ved domstolene. Dette medfører, at den, et påbud er rettet til, skal efterkomme dette, uanset om vedkommende anlægger sag ved domstolene.

Såfremt virksomheden ikke efterkommer et påbud, kan myndigheden søge at håndhæve dette ved en politianmeldelse. Myndigheden kan endvidere vælge selv at udføre foranstaltningen. I så fald sker det på påbudsadressatens regning, jf. lovforslagets § 68, stk. 1, og § 73, stk. 1.

I modsætning til, hvad der gælder efter miljøbeskyttelsesloven i dag og Jordforureningsudvalgets forslag til betænkning, er der ikke udpantringsret for sådanne udgifter. Det er netop retssikkerhedsmæssige hensyn, der har ført til denne ændring. Denne ordning indebærer, at myndighederne ved manglende betaling selv må anlægge en retssag. I en sådan situation vil berettigelsen af kravet således skulle afgøres af domstolene.

Jeg er enig i, at langt de fleste afgørelser, som myndigheder træffer, bliver efterlevet uden domstolenes mellemkomst. Sådan bør det efter min opfattelse også være – også på jordforureningsområdet.

Netop på dette område har vi dog i de senere år set en række sager indbragt for domstolene. Dette skyldes antagelig, at der har været stor usikkerhed hos alle parter om den gældende retstilstand. Et af formålene med lovforslagets påbudsbestemmelser er at minimere den retsikkerhed, der har været, og som i et vist omfang stadig består efter gældende regler.

Jordforureningslovforslaget er en miljøllov, der skal varetage miljø- og sundhedsmæssige hensyn. Et sædvanligt reguleringsinstrument i denne henseende er udstedelse af påbud, hvor dette er hjemlet og skønnes nødvendigt. Jeg er ikke bekendt med, at der har været overvejelser i retning af at betragte påbudsinstrumentet som et, hvor man »bevæger sig ind på domstolenes område«.

Spørgsmål 45:

I ministerens svar på spørgsmål 17, jf. L 183 - bilag 47, anføres, at påbud om afværgeforan-